

L I G J

Nr.8483, datë 10.5.1999

PËR ADERIMIN E REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË NË “KONVENTËN NDËRKOMBËTARE TË MBROJTJES SË BIMËVE”

Në mbështetje të neneve 78, 83 pika 1 dhe 121 të Kushtetutës, me propozimin e Këshillit të Ministrave

K U V E N D I

I REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

V E N D O S I:

Neni 1

Republika e Shqipërisë aderon në “Konventën Ndërkombëtare të Mbrojtjes së Bimëve”.

Neni 2

Ky ligj hyn në fuqi 15 ditë pas botimit në Fletoren Zyrtare.

**Shpallur me dekretin nr.2372, datë 20.5.1999 të Presidentit të Republikës së Shqipërisë,
Rexhep Meidani**

TEKSTI I RI I RISHIKUAR

I KONVENTËS NDËRKOMBËTARE TË MBROJTJES SË BIMËVE

PARATHËNIE

Palët kontraktuese,

- duke pranuar nevojën për kooperim ndërkombëtar në mbajtjen nën kontroll të parazitëve të bimëve dhe produkteve bimore dhe në parandalimin e përhapjes së tyre në shkallë ndërkombëtare, dhe veçanërisht hyrjen e tyre në zona të rrezikuara;

- duke pranuar që masat fitosanitare duhet të jenë teknikisht të justifikuara, transparente dhe nuk duhet të aplikohen në mënyrë të tillë që për më tepër të përbëjnë një mënyrë arbitrare ose një diskriminim të pajustificuar ose një kufizim të maskuar, veçanërisht për tregtinë ndërkombëtare;

- duke dëshiruar të sigurojnë koordinim të ngushtë të masave që kanë të bëjnë me këto përfundime;

- duke dashur të sigurojnë një kuadër për zhvillimin dhe aplikimin e masave fitosanitare të harmonizuara dhe përpunimin e standardeve ndërkombëtare për këtë qëllim; dhe

- duke mbajtur parasysh principet e miratuara ndërkombëtarisht në drejtëm të mbrojtjes së bimëve, shëndetit të kafshëve dhe të njerëzve dhe të mjedisit;

- duke parë Marrëveshjet e konkluduara si rezultat i Negociatave të Uruguajit për Tregtinë Shumëpalëshe, përfshirë Marrëveshjen mbi Zbatimin e Masave Sanitare dhe Fitosanitare;

ranë dakord si vijon:

NENI I

Qëllimi dhe përgjegjësia

1. Me qëllimin që të sigurojnë veprime të përbashkëta dhe efektive për të parandaluar përhapjen dhe hyrjen e parazitëve të bimëve dhe produkteve bimore, dhe për të nxitur masa të përshtatshme për luftimin e tyre, palët kontraktuese marrin përsipër të adaptojnë masat legjislative, teknike dhe administrative të specifikuara në këtë Konventë dhe në Marrëveshjet suplementare në përputhje me Nenin XVI.

2. Çdo palë kontraktuese do të marrë përsipër përgjegjësinë, pa paragjykuar për detyrimet e marra përsipër nga Marrëveshjet e tjera ndërkombëtare, për plotësimin brenda territoreve të tyre të të gjithë kërkesave të kësaj Konvente.

3. Ndarja e përgjegjësisë për plotësimin e kërkesave të kësaj Konvente midis Organizatave Anëtare të FAO dhe shteteve anëtare të tyre që janë palë kontraktuese, do të jetë në përputhje me kompetencat përkatëse të tyre.

4. Ku është e nevojshme, parashikimet e kësaj Konvente mund të gjykohen nga palët kontraktuese për t'u zgjeruar, në lidhje me bimët dhe produktet bimore, vendet e ruajtjes, ambalazhet, mjetet e transportit, kontenerët, tokën dhe çdo objekt tjetër, organizëm ose material të përshtatshëm për strehimin ose shpërndarjen e parazitëve të bimëve, veçanërisht ku transporti ndërkombëtar është i pranishëm.

Përdorimi i termave

1. Për qëllimin e kësaj Konvente, termat që vijojnë do të kenë kuptimin e përcaktuar si më poshtë për to:

“Zonë me prezencë të pakët të parazitit” - një zonë, apo gjithë një shtet, pjesë e një shteti, ose gjithë ose pjesë të disa shteteve, siç është identifikuar nga autoritetet kompetente, në të cilat një parazit specifik ndeshet në një nivel të ulët dhe që është subjekt për vërtetim efektiv, mbajtje nën kontroll ose masa çrrënjësore;

“Komision” - Komisioni i Masave Fitosanitare i përcaktuar në nenin XI;

“Zonë e rrezikuar” - një zonë ku faktorët ekologjikë favorizojnë vendosjen e një paraziti prezencë e të cilit në zonë do të rezultojë me humbje ekonomike të ndjeshme;

“Vendosje” - përjetësim, për të ardhmen e parashikuar, i një paraziti brenda një zone pas hyrjes;

“Masa fitosanitare të harmonizuara” - masa fitosanitare të vendosura nga palët kontraktuese të bazuara në standardet ndërkombëtare;

“Standarde ndërkombëtare” - standarde ndërkombëtare të vendosura në përputhje me nenin X, paragrafi 1 dhe 2;

“Hyrje” - hyrja e një paraziti që rezulton me vendosjen e tij.

“Pest” - çdo specie, shtam ose biotip i bimëve, kafshë ose agjent patogjen i dëmshëm për bimët dhe produktet bimore;

“Analiza rrezikut të parazitit” - procesi i vlerësimit biologjik ose evidentim tjetër shkencor dhe ekonomik për të përcaktuar nëse një parazit mund të jetë i kontrolluar dhe forcimi i masave fitosanitare që duhen marrë kundër tij;

“Masa fitosanitare” - çdo legjislacion, rregullore ose procedurë zyrtare që ka për qëllim të parandalojë hyrjen/ose shpërndarjen e parazitëve;

“Bimë” - bimët e gjalla dhe pjesët e tyre, përfshirë farat dhe germoplazmën;

“Produkte bimore” - materiale të përpunuar me origjinë bimore (përfshi kokrrat) dhe ato produkte të përpunuara që, nga natyra e tyre që, ose prej përpunimit të tyre, mund të krijojnë rrezik për hyrjen dhe përhapjen e parazitëve;

“Parazitë karantinore” - një parazit me rëndësi potenciale ekonomike për zonën të rrezikuar prej tij dhe jo prezent aty akoma, ose prezent por jo gjerësisht i përhapur dhe që është zyrtarisht i kontrolluar;

“Standarde rajonale” - standarde të vendosura nga një organizatë rajonale e mbrojtjes së bimëve për udhëzimin e anëtarëve të kësaj organizate;

“Artikuj të kontrollueshëm” - çdo bimë, produkt bimore, vend ruajtje, ambalazh, mjet transporti, container, tokë ose organizëm tjetër, objekt ose material i aftë për strehimin dhe përhapjen e parazitëve, që gjykohet se kërkon masa fitosanitare, veçanërisht në transportin ndërkombëtar është i pranishëm;

“Parazitë jo karantinore të kontrollueshëm” - një parazit jo karantinor prezencë e të cilit në bimët për mbjellje influencon përdorimin e parashikuar të këtyre bimëve me një ndikim të papranueshëm ekonomik, i cili është kontrolluar brenda territorit të palës kontraktuese importuese;

“Parazit i kontrollueshëm” - një parazit karantinor dhe /ose një parazit jo karantinor i kontrollueshëm;

“Sekretari” – sekretaria e Komisionit të përcaktuar në përputhje me Nenin XII:

“I justifikuar teknikisht” – I justifikuar mbi bazën e konkluzioneve të arritura nga përdorimi i një analize të duhur për rrezikun e parazitit ose, ku është i zbatueshëm, një tjetër ekzaminim i krahasueshëm dhe informacion shkencor i vlefshëm;

2. Përcaktimi i katërt në këtë nen, duke qenë i kufizuar në zbatimin e kësaj Konvente, nuk do të gjykohej për të ndikuar përcaktimet e vendosura në ligjet ose rregulloret kombëtare të palëve kontraktuese.

NENI III

Marrëdhëniet me marrëveshjet e tjera ndërkombëtare

Asgjë në këtë Konventë nuk do të ndikojë të drejtat dhe detyrimet e Palëve Kontraktuese, që rrjedhin nga marrëveshjet ndërkombëtare ekzistuese.

NENI IV

Parashikime të përgjithshme lidhur me rregullat organizative për mbrojtjen kombëtare të bimëve

1. Çdo palë kontraktuese do të bëjë parashikimin, me kompetencat e saj më të plota, për një organizatë zyrtare, kombëtare të mbrojtjes së bimëve me përgjegjësitë kryesore të deklaruara në këtë nen.

2. Përgjegjësitë e një organizate zyrtare, kombëtare të mbrojtjes së bimëve do të përfshijnë sa vijon:

(a) lëshimin e certifikatës sipas rregullores fitosanitare të palëve kontraktuese importuese për ngarkesat e bimëve dhe produkteve bimore dhe artikujve të tjerë të kontrollueshëm;

(b) vërtetimin e bimëve gjatë vegjetacionit, përfshirë sipërfaqen e kultivuar dhe (inter alia fields, plantacionet, fidanishtet, kopshtet, serat dhe laboratorët) dhe florën e pakultivuar, bimët dhe produktet bimore në ruajtje, ose në transport me objekt raportimin e prezencës, epidemitë dhe përhapjen e parazitëve, dhe luftimin e këtyre parazitëve, përfshirë raportimin sipas nenit VIII paragrafi 1a;

(c) inspektimi i ngarkesave të bimëve dhe produkteve bimore që lëvizin në trafikun ndërkombëtar, dhe, ku është e përshtatshme, inspektimin e artikujve të tjerë të kontrollueshëm, veçanërisht me objekt parandalimin e futjes dhe/ose të përhapjes së parazitëve;

(d) dizinfektimi ose desinfestimi i ngarkesave të bimëve, produkteve bimore dhe artikujve të tjerë të kontrollueshëm që lëvizin në trafikun ndërkombëtar për të plotësuar kërkesat fitosanitare;

(e) mbrojtja e zonave të rrezikuara dhe përcaktimi, ruajtja dhe vërtetimi i zonave të pa infektuara dhe e zonave me prezencë të ulët të parazitit;

(f) drejtimi i analizës së rrezikut të parazitit;

(g) të sigurojë përmes procedurave të përshtatshme sigurimin fitosanitar të ngarkesave pas certifikimit për sa i përket organizimit, tregtimit dhe reinfestimit të ruajtura përpara eksportit; dhe

(h) kualifikimi i mëtjejshtëm i stafit;

3. Çdo palë kontraktuese do të bëjë parashikimin, me kompetencat e saj me të plota, për sa vijon :

(a) shpërndarjen e informacionit brenda territorit të palës kontraktuese në lidhje me parazitët dhe masat për parandalimin dhe luftimin e tyre;

(b) kërkime shkencore dhe investime në fushën e mbrojtjes së bimëve;

(c) publikimin e rregulloreve fitosanitare; dhe

(d) kryerjen e funksioneve të tjera të tilla që mund të nevojiten për vënien në jetë të kësaj Konvente.

3. Çdo Palë kontraktuese do t'i paraqesë Sekretarisë një përshkrim të Organizatës së saj Kombëtare të Mbrojtjes së Bimëve dhe të riorganizimeve të kësaj organizate. Pala kontraktuese do të përgatisë një përshkrim për rregullat organizative të saj për mbrojtjen e bimëve për një tjetër palë kontraktuese, kur kërkohet.

NENI V

Certifikata fitosanitare

1. Çdo palë kontraktuese do të bëjë përgatitjen për certifikatën fitosanitare, me objektiv që të sigurojë se bimët, produktet bimore dhe artikuj të tjerë të kontrollueshëm dhe ngarkesat që eksportohen janë në përputhje me gjendjen e certifikueshme të përcaktuar në paragrafin 2 (b) të këtij neni.

2. Çdo palë kontraktuese do të bëjë përgatitjet për lëshimin e certifikatës fitosanitare në përputhje me parashikimet e mëposhtme:

(a) Inspektimi dhe veprime të tjera që lidhen me të për lëshimin e certifikatës fitosanitare do të bëhen vetëm nga ose nën autoritetin e organizatës zyrtare kombëtare të mbrojtjes së bimëve. Lëshimi i certifikatës fitosanitare do të bëhet nga oficerë shtetërorë të cilët janë teknikisht të kualifikuar dhe të autorizuar në kohën e duhur nga organizata zyrtare kombëtare e mbrojtjes së bimëve për të vepruar në emër të saj dhe nën kontrollin e saj me njohuri të tilla dhe informacion të mjaftueshëm për këta oficerë në mënyrë që autoritetet e palës kontraktuese importuese të mund të pranojnë certifikatën fitosanitare me konfidencë si dokument të besueshëm.

(b) Certifikatat fitosanitare, ose ekuivalentet e tyre elektronike të pranuar nga pala kontraktuese përkatëse, do të jetë siç është formuluar në modelet e shpallura në Aneksin e kësaj Konvente. Këto certifikata duhet të plotësohen dhe të lëshohen duke mbajtur parasysh standardet ndërkombëtare përkatëse.

(c) Alternativat e paqarta ose fshirjet i bëjnë të pavlefshme certifikatat.

3. Çdo palë kontraktuese merr përsipër të mos lejojë importimin e ngarkesave të bimëve produkteve bimore ose të artikujve të tjerë të kontrollueshëm brenda territorit të tyre të shoqëruar me certifikatë fitosanitare që nuk përputhet me modet e shpallura në Aneksin e kësaj Konvente. Çdo kërkesë për deklarime shtesë do të jetë e kufizuar për ato që justifikohen teknikisht.

NENI VI

Parazitë të kontrollueshëm

1. Palët kontraktuese mund të kërkojnë masa fitosanitare për parazitët karantinore dhe për parazitët jo karantinorë të kontrollueshëm, duke parashikuar që këto masa të jenë:

(a) jo më të rrepta se masat e aplikuara për të njëjtët parazitë, nëse janë prezent në territorin e palës kontraktuese importuese; dhe

(b) të kufizuara për çfar është e nevojshme për të mbrojtur shëndetin e bimëve dhe/ose ruajtje qëllimit të përdorimit dhe të mund të jenë teknikisht të justifikuara nga palët kontraktuese përkatëse.

2. Palët kontraktuese nuk do të kërkojnë masa fitosanitare për parazitët jo të kontrollueshëm.

NENI VII

Kërkesat në lidhje me importet

1. Me qëllim që të parandalohet hyrja dhe/ose përhapja e parazitëve të kontrollueshëm brenda territorit të tyre, palët kontraktuese do të kenë autoritet të pavarur për të kontrolluar, në përputhje me Marrëveshjet ndërkombëtare përkatëse, hyrjen e bimëve, produkteve bimore dhe artikujve të tjerë të kontrollueshëm, dhe për këtë qëllim, mundet :

(a) të paracaktojnë dhe të adoptojnë masat fitosanitare në lidhje me importimin e bimëve, produkteve bimore dhe artikujve të tjerë të kontrollueshëm përfshirë psh inspektimin, ndalimin e importimit dhe trajtimin;

(b) të refuzojnë hyrjen apo të pengojnë ose të kërkojnë trajtim, shkatërrim ose rilëvizje nga territori i palës kontraktuese të bimëve, produkteve bimore dhe artikujve të tjerë të kontrollueshëm ose ngarkesave që nuk përputhen me masat fitosanitare të paracaktuara ose të përshtatura në paragrafin e mësipërm (a);

(c) të ndalojnë ose të kufizojnë lëvizjen e parazitëve të kontrollueshëm brenda territorit të tyre;

(d) të ndalojnë ose kufizojnë lëvizjen e agjentëve të kontrollit biologjik dhe organizmave të tjerë që kanë të bëjnë me problemet fitosanitare me pretendimin që të jenë të dobishëm brenda territorit të tyre.

2. Me qëllim që të minimizohen interferencat me tregun ndërkombëtar, çdo palë kontraktuese, në ushtrimin e autoritetit të vet sipas paragrafit 1 të këtij neni, merr përsipër për të vepruar në përputhje me sa vijon:

(a) Palët kontraktuese, sipas legjislacionit të tyre fitosanitar, nuk do të marrin ndonjë prej masave të specifikuara në paragrafin 1 të këtij neni po të mos jenë bërë të nevojshme masa të tilla nga konsideratat fitosanitare dhe të jenë teknikisht të justifikuara;

(b) palët kontraktuese, mënjëherë do të adoptojnë, publikojnë dhe transmetojnë kërkesat fitosanitare, kufizimet dhe ndalimet e çdo pale kontraktuese ose palëve kontraktuese që ata besojnë se direkt mundet të ndikohen nga masa të tilla;

(c) palët kontraktuese, sipas kërkesës, do të vënë në dispozicion për çdo palë kontraktuese motivimin për kërkesat fitosanitare, kufizimet dhe ndalimet rationale;

(d) nëse një palë kontraktuese kërkon që ngarkesat e veçanta të bimëve ose produkteve bimore të importohen vetëm përmes pikave të veçanta të hyrjes, këto pika do zgjidhen të tilla që të mos pengojnë pa qenë nevoja tregtinë ndërkombëtare. Palët kontraktuese do të publikojnë një listë të këtyre pikave të hyrjes dhe t'i komunikojnë ato në Sekretari, në çdo organizatë rajonale të mbrojtjes së bimëve në të cilën pala kontraktuese është anëtare, të gjitha palëve kontraktuese për të cilat pala kontraktuese mendon se ndikohen direkt, dhe palët e tjera kontraktuese sipas kërkesës. Të tilla kufizime në pikat e hyrjes nuk do të bëhen përveç bimëve, produkteve bimore dhe artikujve të tjerë të kontrollueshëm të cilët kërkohet të jenë të shoqëruar me certifikatë fitosanitare ose të jenë paraqitur për inspektim ose trajtim;

(e) çdo inspektim ose procedurë tjetër fitosanitare e kërkuar nga organizata e mbrojtjes së bimëve e një pale kontraktuese për një ngarkesë të bimëve, produkteve bimore ose artikulli tjetër të kontrollueshëm të ofruar për importim do të kryhet aq shpejt sa të jetë e mundur e lidhur kjo me qëndrueshmërinë ndaj prishjes;

(f) palët importuese kontraktuese do të informojnë sa më shpejt të jetë e mundur, palën kontraktuese eksportuese përkatëse ose, ku është e përshtatshme, palën kontraktuese rieksportuese lidhur me rastet e mospërputhjes me certifikatën fitosanitare. Palët eksportuese kontraktuese ose, ku është e përshtatshme, palët kontraktuese rieksportuese përkatëse do të shqyrtojnë dhe, sipas kërkesës, raportojnë rezultatet e hetimeve të tyre palës kontraktuese importuese përkatëse;

(g) palët kontraktuese do të ndërmarrin vetëm masat fitosanitare që janë të justifikuara teknikisht, në përputhje me rrezikun e parazitit përkatës dhe paraqesin masat kufizuese më të pakta të duhura, dhe rezultojnë në pengesa minimale për lëvizjen ndërkombëtare të njerëzve, mallrave dhe mjeteve të transportit;

(h) palët kontraktuese, nëse kushtet ndryshojnë, dhe nëse fakte të reja bëhen të përshtatshme, do të sigurojnë që masat fitosanitare do të modifikohen menjëherë ose eliminohen nëse shihen si të panevojshme;

(i) palët kontraktuese, me kompetencat e tyre më të plota, fiksojnë dhe përmirësojnë listën e parazitëve të kontrollueshëm, duke përdorur emrat shkencorë, dhe duke e bërë këtë listë të përshtatshme për Sekretarinë, për organizatat rajonale të mbrojtjes së bimëve në të cilat ato janë anëtare, dhe sipas kërkesës, për palët e tjera kontraktuese.

(j) palët kontraktuese, me kompetencat e tyre më të plota, do të drejtojnë vërtetimin për parazitët dhe do të marrin në vazhdimësi dhe të mbajnë informacionin e nevojshëm mbi gjendjen e parazitëve me qëllim që të mbështesin kategorizimin e parazitëve, dhe për zbatimin e masave fitosanitare të përshtatshme. Ky informacion mund të jetë i dobishëm për palët kontraktuese, kur kërkohet.

3. Një palë kontraktuese mund të zbatojë masat e specifikuar në këtë nen për parazitët të cilët mund të mos jenë të aftë për t'u vendosur në territoret e tyre, por nëse ato hyjnë me shumicë, shkaktajnë dëm ekonomik. Masat e marra kundër këtyre parazitëve duhet të jenë teknikisht të justifikuara.

4. Palët kontraktuese mund të aplikojnë masat e specifikuar në këtë nen për ngarkesat në tranzit përmes territorit të tyre vetëm kur të tilla masa janë teknikisht të justifikuara dhe të nevojshme për të parandaluar hyrjen dhe/ose përhapjen e parazitëve.

5. Asgjë në këtë nen nuk do të parandalojë palët kontraktuese importuese për hartimin e parashikimeve të veçanta, që kanë subjekt mbrojtjen e nevojshme, për importimin, për

qëllimet e kërkimit shkencor, edukimit, ose përdorimeve të tjera specifike, për bimët produktet bimore dhe artikuj të tjerë të kontrollueshëm, dhe për parazitët e bimëve,

6. Asgjë në këtë nen nuk do të parandalojë ndonjë palë kontraktuese për marrjen e veprimeve emergjente të përshtatshme mbi zbulimin e një dëmtuesi që paraqet një rrezik potencial për territoret e tij ose raportimin e një zbulimi të tillë. Çdo veprim i tillë duhet të vlerësohet sa më shpejt të jetë e mundur për të siguruar që vazhdimësia e tij të jetë e justifikuar. Veprimi i ndërmarrë do t'i raportohet menjëherë palëve kontraktuese përkatëse, Sekretarisë dhe çdo organizatë rajonale të mbrojtjes së bimëve në të cilën pala kontraktuese është anëtare.

NENI VIII

Kooperimi ndërkombëtar

1. Palët kontraktuese do të kooperojnë me një tjetër sa më shumë të jetë e mundshme për arritjen e qëllimeve të kësaj Konvente, dhe në veçanti do të:

(a) kooperojnë në shkëmbimin e informacionit mbi parazitët e bimëve, veçanërisht raportimi i prezencës, shpërthimit ose përhapjes së parazitëve që mund të jenë menjëherë ose potencialisht të rrezikshëm, në përputhje me procedura të tilla që mund të jenë vendosur nga Komisioni;

(b) marrin pjesë, aqsa të jetë e mundshme, në çdo fushatë të veçantë për luftimin e parazitëve, që seriozisht mund të rrezikojnë prodhimin bimor dhe ka nevojë për veprime ndërkombëtare për t'i bërë ballë emergjencave; dhe

(c) do të kooperojnë, për zgjerim të mundshëm, në përgatitjen e informacionit teknik dhe biologjik të nevojshëm për analizën e rrezikut të parazitëve. Çdo palë kontraktuese do të përcaktojë një pikë takimi për shkëmbimin e informacionit lidhur me vënien në jetë të kësaj Konvente.

NENI IX

Organizatat rajonale të mbrojtjes së bimëve

1. Palët kontraktuese marrin përsipër të kooperojnë me një tjetër për krijimin e organizatave rajonale të mbrojtjes së bimëve në zonat përkatëse.

2. Organizatat rajonale të mbrojtjes së bimëve do të funksionojnë si organizma koordinimi në zonat që mbulojnë, do të marrin pjesë në veprimtari të ndryshme për të arritur objektivat e kësaj Konvente dhe, ku është e nevojshme, do të grumbullojnë dhe shpërndajnë informacion.

3. Organizatat rajonale të mbrojtjes së bimëve do të kooperojnë me Sekretarinë për arritjen e objektivave të Konventës dhe, ku është e nevojshme, kooperojnë me Sekretarinë dhe Komisionin për përmirësimin e standardeve ndërkombëtare.

4. Sekretaria do të mbledhë Konsultimet Teknike periodike të përfaqësuesve të organizatave rajonale të mbrojtjes së bimëve për të:

(a) nxitur zhvillimin dhe përdorimin e standardeve ndërkombëtare përkatëse për masat fitosanitare;

(b) inkurajuar kooperimin ndërrajonal për nxitje të masave fitosanitare për kontrollin e parazitëve dhe për parandalimin e përhapjes dhe/ose hyrjes.

NENI X

Standardet

1. Palët kontraktuese bien dakord për të kooperuar në vendosjen e standardeve ndërkombëtare në përputhje me procedurat e miratuara nga Komisioni.
2. Standardet ndërkombëtare duhet të jenë miratuar nga Komisioni.
3. Standardet rajonale duhet të jenë në përputhje me principet e kësaj Konvente; të tilla standarde mund të vendosen me Komisionin për t'u konsideruar si kandidatë për standardet ndërkombëtare për masat fitosanitare nëse aplikohen me gjerësisht.
4. Palët kontraktuese duhet të marrin parasysh, siç duhet, standardet ndërkombëtare kur ndërmarrin veprimtari që kanë të bëjnë me këtë Konventë.

NENI XI

Komisioni mbi Masat Fitosanitare

1. Palët Kontraktuese bien dakord për të themeluar Komisionin mbi Masat Fitosanitare brenda kuadrit të Organizatës për Bujqësinë dhe Ushqimin të Kombeve të Bashkuara (FAO).
2. Funkcionet e Komisionit do të promovojnë vënien plotësisht në jetë të objektivave të Konventës dhe në veçanti për të:
 - (a) rishikuar gjendjen e mbrojtjes së bimëve në botë dhe nevojën për veprim për të kontrolluar shpërndarjen ndërkombëtare të parazitëve dhe hyrjen e tyre brenda zonave të rrezikuara;
 - (b) vendosur dhe mbajtur nën kontroll, organizimet e nevojshme institucionale dhe procedurat për zhvillimin dhe adoptimin e standardeve ndërkombëtare, dhe për miratimin e standardeve ndërkombëtare;
 - (c) vendosur rregullat dhe procedurat për zgjidhjen e problemeve në përputhje me nenin XIII;
 - (d) themeluar të tilla organizma ndimëse të Komisionit që mund të jenë të përshtatshme për vënien siç duhet në jetë të funksioneve të tij;
 - (e) shpallur udhëzues për njohjen e organizatave rajonale të mbrojtjes së bimëve;
 - (f) vendosur kooperim me organizatat e tjera ndërkombëtare mbi çështje të trajtuara nga kjo Konvente;
 - (g) shpallur rekomandime për vënien në jetë siç duhet të Konventës;
 - (h) kryer të tilla funksione të tjera që mund të jenë të nevojshme për plotësimin e objektivave të kësaj Konvente.
3. Anëtarësimi në Komision do të jetë i hapur për të gjitha palët Kontraktuese.
4. Çdo palë kontraktuese mund të përfaqësohet në seksionet e Komisionit nga një delegat i vetëm i cili mund të jetë i shoqëruar nga një alternant, dhe nga ekspertë e këshillues. Alternantët, ekspertët dhe këshilluesit mund të marrin pjesë në procedurat e Komisionit por nuk mund të votojnë, me përjashtim të rasteve kur një alternant është i autorizuar siç duhet për zëvendësimin e delegatit.

5. Palët kontraktuese do të bëjnë çdo përpjekje për të arritur Marrëveshjet mbi të gjitha çështjet me konsensus. Nëse të gjitha përpjekjet për të arritur konsensus kanë qenë pamundura dhe nuk është arritur në asnjë Marrëveshje, vendimi do të merret si një zgjedhje e fundit, nga dy të tretat e shumicës së palëve kontraktuese prezent në votim.

6. Një organizatë anëtare e FAO-s që është një palë kontraktuese dhe shtetet anëtare të kësaj organizate anëtare që janë palët kontraktuese, do të ushtrojnë të drejtat e anëtarësimit të tyre dhe të plotësojnë detyrimet e anëtarësimit të tyre në përputhje, *mutatis mutandis*, me Kushtetutën dhe Rregullat e Përgjithshme të FAO-s.

7. Komisioni mund të adoptojë dhe të shtojë, për sa kërkohet, Rregullat e tij të Procedimit, të cilat nuk duhet të jenë në mospërputhje me këtë Konventë dhe me Kushtetutën e FAO-s.

8. Kryetari i Komisionit do të mbledhë një sesion të rregullt vjetor të Komisionit.

9. Sesione të veçanta të Komisionit do të mbledhen nga Kryetari i Komisionit me kërkesën e të paktën një të tretës së anëtarëve të tij.

10. Komisioni do të zgjedhë Kryetarin e tij dhe jo më shumë se dy nënkryetarë, çdo njëri prej të cilëve do të shërbejë për një afat kohor prej dy vjetësh.

NENI XII

Sekretariati

1. Sekretaria e Komisionit do të zgjidhet nga Drejtori i Përgjithshëm i FAO-s.

2. Sekretarja do të përbëhet nga stafi i sekretariatit që është i nevojshëm.

3. Sekretaria do të jetë përgjegjëse për vënien në jetë të politikave dhe veprimtarive të Komisionit dhe të kryej funksione të tjera që janë caktuar për të nga kjo Konvente dhe do të raportojë mbi to në Komision.

4. Sekretaria do të shpërndajë:

(a) standardet ndërkombëtare të gjitha palëve kontraktuese brenda gjashtë ditëve prej miratimit;

(b) të gjitha palëve kontraktuese, listën e pikave të hyrjes sipas nenit VII, paragrafi 2(d) të komunikuar nga palët kontraktuese;

(c) listën e parazitëve të kontrollueshëm hyrja e të cilave është e ndaluar ose në përputhje me nenin VII, paragrafi 2 (i) për të gjitha palët kontraktuese dhe organizatat rajonale të mbrojtjes së bimëve;

(d) informacionin e marrë nga palët kontraktuese mbi kërkesat fitosanitare, kufizimet dhe ndalimet sipas nenit VII 2b, dhe përshkrimin e organizatave të mbrojtjes së bimëve sipas nenit IV, paragrafi 4.

5. Sekretariati do të parashikojë përkthimin në gjuhët zyrtare të FAO-s, të dokumentacionit për mbledhjet e Komisionit dhe të standardeve ndërkombëtare.

6. Sekretariati do të koeporojë me organizatat rajonale të mbrojtjes së bimëve në arritjen e qëllimeve të Konventës.

NENI XIII

Zgjidhja e mosmarrëveshjeve

1. Nëse ka ndonjë mosmarrëveshje në lidhje me interpretimin ose aplikimin e kësaj Konvente, ose një palë kontraktuese konsideron se ndonjë veprim i palës tjetër kontraktuese është në kundërshtim me detyrimet e përmendura në nenin V dhe VII të kësaj Konvente, veçanërisht në lidhje me bazat e ndalimit ose kufizimit të importit të bimëve, produkteve bimërore ose artikujve të tjerë të ardhur nga territoret e tyre, palët kontraktuese përkatëse do të konsultohen mes tyre sa më shpejt të jetë e mundur me synim për të zgjidhur mosmarrëveshjen.

2. Nëse mosmarrëveshja nuk mund të zgjidhet nga sa u përmend në parag.1, pala kontraktuese mund t'i kërkojë Drejtorit të Përgjithshëm të FAO-s të zgjedhë një komitet ekspertësh lidhur me çështjen në diskutim, në përputhje me rregullat dhe procedurat që mund të jenë vendosur nga Komisioni.

3. Komiteti do të përfshijë përfaqësues të caktuar nga çdo palë kontraktuese përkatëse. Komiteti do ta konsiderojë çështjen në diskutim, duke marrë parasysh të gjithë dokumentet dhe formularët e tjerë të evidencës të paraqitur nga palët kontraktuese përkatëse. Komiteti do të përgatisë një raport mbi aspektet teknike të mosmarrëveshjes me qëllim që të kërkojë zgjidhjen e saj. Përgatitja e raportit dhe miratimi i tij do të jenë në përputhje me rregullat dhe procedurat e vendosura nga Komisioni, dhe ky do t'u transmetohet palëve kontraktuese përkatëse nga Drejtori i Përgjithshëm. Raporti, mundet gjithashtu t'i paraqitet, sipas kërkesës, organizmit kompetent të organizatës ndërkombëtare përgjegjëse për zgjidhjen e mosmarrëveshjeve tregtare.

4. Palët kontraktuese bien dakord që rekomandimet e një Komiteti të tillë, jo detyruese në karakter, do të bëhen bazat për konsideratë të re nga palët kontraktuese përkatëse për çështjen jashtë të cilës mosmarrëveshja është ngritur.

5. -Palët kontraktuese përkatëse do të ndajnë shpenzimet për ekspertët.

6. Parashikimet e këtij neni do të jenë plotësuese dhe jo për të dobësuar procedurat e parashikuara për zgjidhjen e mosmarrëveshjeve në marrëveshjet e tjera që merren me çështjet tregtare.

NENI XIV

Zëvendësimi i marrëveshjeve të mëparshme

Kjo Konventë do të përfundojë dhe zëvendësojë, midis palëve kontraktuese, Konventën ndërkombëtare për marrjen e masave respektive kundër *Phylloxera vastatrix* të 3 nëntorit 1881, Konventën shtesë të Bernes të 15 prillit 1889 dhe Konventën Ndërkombëtare për Mbrojtjen e Bimëve të miratuar më 16 prill 1929.

NENI XV

Aplikimi territorial

1. Çdo palë kontraktuese në kohën e ratifikimit ose të anëtarësimit ose më pas mund t'i komunikojë Drejtorit të Përgjithshëm të FAO një deklaratë që kjo Konventë do të shtrihet në të gjithë ose në ndonjë prej territoreve për marrëdhëniet ndërkombëtare për të cilat kjo është

përgjegjëse, dhe kjo Konventë do të aplikohet në të gjithë territoret e specifikuar në deklaratë 30 ditë pas firmosjes së deklaratës nga Drejtori i Përgjithshëm.

2. Çdo palë kontraktuese e cila i ka komunikuar Drejtorit të Përgjithshëm të FAO-s një deklaratë në përputhje me paragraf 1 të këtij Neni mundet në çdo kohë të komunikojë një deklaram të mëtejshëm duke modifikuar qëllimin e çdo deklarate të mëparshme ose duke kufizuar zbatimin e parashikimeve të kësaj Konvente në lidhje me çdo territor.

3. Drejtori i Përgjithshëm i FAO-s do të informojë të gjitha palët kontraktuese për çdo deklaram të lëshuar sipas këtij neni.

NENI XVI

Marrëveshje suplementare

1. Palët kontraktuese, me qëllim që të përballojnë probleme speciale të mbrojtjes së bimëve të cilat kërkojnë vëmendje ose veprim të veçantë, mundet të hyjnë në Marrëveshje suplementare. Të tilla Marrëveshje mund të jenë të aplikueshme për rajone të veçanta, për parazitë të veçantë, për bimë dhe produkte bimore të veçanta, për metoda të veçanta ndërkombëtare të transportit të bimëve e produkteve bimore, ose përndryshe të shtohen kërkesat e kësaj Konvente.

2. Çdo marrëveshje e tillë suplementare do të hyjë në fuqi për çdo palë kontraktuese përkatëse pas pranimit të kërkesave që kanë të bëjnë me marrëveshjet suplementare përkatëse.

3. Marrëveshjet suplementare do të inkurajojnë qëllimin e Konventës dhe do të harmonizojnë principet dhe parashikimet e Konventës, si edhe principet e transparencës, të mosdiskriminimit dhe shmangies së kufizimeve të maskuara, veçanërisht në tregtinë ndërkombëtare.

NENI XVII

Ratifikimi dhe anëtarësimi

1. Kjo marrëveshje do të jetë e hapur për t'u nënshkruar nga të gjithë shtetet që prej 1 Maj 1952 dhe do të ratifikohet në datën më të shpejtë që është e mundur. Instrumentet e ratifikimit do të depozitohen me Drejtorin e Përgjithshëm të FAO-s, i cili do të japë njoftimin për datën e depozitimit të çdo shteti nënshkrues.

2. Sa më shpejt që kjo Konventë të hyjë në fuqi në përputhje me nenin XXII ajo do të jetë e hapur për t'u anëtarësuar nga shtetet jo nënshkruese dhe organizatat anëtare të FAO-s. Aderimi do të kryhet nga depozitimi i një instrumenti të anëtarësimit me Drejtorin e Përgjithshëm të FAO, i cili do të njoftojë të gjitha palët kontraktuese.

3. Kur një organizatë anëtare e FAO bëhet një palë kontraktuese e kësaj Konvente, organizata anëtare, në përputhje me kërkesat e nenit II paragrafi 7 të Kushtetutës së FAO, do të njoftojë në kohën e anëtarësimit të saj të tilla modifikime ose sqarime për deklaramet e saj për kompetenca sipas nenit II paragrafi 5 të Kushtetutës së FAO, që mund të jetë e domosdoshme në dritën e pranimit të saj për këtë Konventë. Çdo palë kontraktuese e kësaj Konvente mundet, në çdo kohë, t'i kërkojë organizatës anëtarë të FAO-s që është palë kontraktuese e kësaj Konvente të sigurojë informacion për secilën dhe si ndërmjet organizatës anëtare dhe shteteve anëtare të saj, është përgjegjëse për vënien në jetë të çdo çështje të veçantë të mbuluar nga kjo Konventë. Organizata anëtare do të parashikojë këtë informacion brenda një kohe të arsyeshme.

NENI XVIII

Palët jokontraktuese

Palët kontraktuese do të inkurajojnë çdo shtet ose organizatë anëtare të FAO-s, jo palë e kësaj Konvente të pranojnë këtë Konventë, dhe do të inkurajojnë çdo palë jo kontraktuese të zbatojnë masat fitosanitare në përputhje me parashikimet e kësaj Konvente dhe çdo standard ndërkombëtar të miratuar këtu.

NENI XIX

Gjuhët

1. Gjuhët autentike të Konventës do të jenë gjuhët zyrtare të FAO-s.
2. Asgjë në këtë Konventë nuk do të hartohet siç kërkojnë Palët Kontraktuese për të siguruar dhe publikuar dokumentet ose për të siguruar kopjet e tyre në gjuhën (t) e ndryshme të palëve kontraktuese, përveç sa deklarohen në paragrafin 3 që vijon më poshtë.
3. Dokumentet që vijnë do të jenë të paktën në një nga gjuhët zyrtare të FAO-s;
 - (a) informacioni i parashikuar sipas nenit IV paragrafi 4;
 - (b) shënime që japin të dhëna bibliografike mbi dokumentet e transmetuara në përputhje me nenin VII paragrafi 2(b);
 - (c) informacioni i parashikuar sipas nenit VII 2(b), (d), (i) dhe (j);
 - (d) shënime me të dhëna bibliografike dhe një përmbledhje të shkurtër të dokumenteve përkatës mbi informacionin e parashikuar në nenin VIII 1 (a);
 - (e) kërkesat për informacion nga pikat e takimit po aq sa përgjigjet për të tilla kërkesa, por pa përfshirë ndonjë dokument bashkëngjitur;
 - (f) çdo dokument bëhet i përshtatshëm nga palët kontraktuese për mbledhjet e Komisionit.

NENI XX

Asistenca teknike

Palët kontraktuese bien dakord për të parashikuar asistencë teknike për palët kontraktuese, veçanërisht ato që janë palë kontraktuese në zhvillim, bilaterale ose përmes organizatave ndërkombëtare përkatëse, me objektivin për të lehtësuar vënien në jetë të Konventës.

NENI XXI

Shtesat

1. Çdo propozim nga një palë kontraktuese për një shtesë në këtë Konventë do t'i komunikohet Drejtorit të Përgjithshëm të FAO.
2. Çdo shtesë e propozuar për këtë Konventë e marrë nga Drejtori i Përgjithshëm i FAO nga një palë kontraktuese do të paraqitet në një sesion të veçantë të Komisionit për miratim dhe, nëse shtesa përfshin ndryshime teknike të rëndësishme ose imponon detyrime

shtesë mbi palët kontraktuese, përpara Komisionit, ajo do të miratohet nga një komitet konsultativ i specialistëve i thirrur nga FAO.

3. Shënimet për çdo shtesë të propozuar për këtë Konventë, të ndryshme nga shtesat në Aneksin, do t'u transmentohen palëve kontraktuese nga Drejtori i Përgjithshëm i FAO jo më vonë se dërgimi i agendës së sesionit të Komisionit në të cilin çështja është miratuar.

4. Çdo shtesë e tillë e propozuar për këtë Konventë do të kërkojë miratimin e Komisionit dhe do të hyjë në forcë 30 ditë pas pranimit nga dy të tretat e palëve kontraktuese. Për qëllimin e këtij neni, një instrument i depozituar nga një organizatë anëtare e FAO nuk do të llogaritet si e shtuar për ato të vendosura nga shtetet anëtare të një organizate të tillë.

5. Shtesat përfshijnë detyrime të reja për palët kontraktuese, megjithatë, do të hyjnë në forcë përkatësisht për çdo palë kontraktuese vetëm pas pranimit prej saj dhe tridhjetë ditë pas këtij pranimit. Instrumentat e pranimit të shtesave që përfshijnë detyrime të reja do të depozitohen nga Drejtori i Përgjithshëm i FAO, i cili do të informojë të gjitha palët kontraktuese për marrjen e pranimit dhe hyrjen në fuqi të shtesave.

6. Propozimet për shtesat për modelin e certifikatës fitosanitare të dhënë në Aneksin e kësaj Konvente do të dërgohen në sekretari dhe do të konsiderohen për miratim nga Komisioni. Shtesat e miratuara për modelin e certifikatës fitosanitare të vendosura në aneksin e kësaj Konvente do të bëhen efektive nëntëdhjetë ditë pas shpalljes së tyre për palët kontraktuese nga Sekretariati.

7. Për një periudhë jo më shumë se dymbëdhjetë muaj nga një shtesë në modelin e certifikatës fitosanitare të vendosur në Aneksin e kësaj Konvente që nevojitet për ta bërë atë efektive, do të jetë gjithashtu legalisht i vlefshëm versioni i mëparshëm i certifikatës fitosanitare për qëllimin e kësaj Konvente.

NENI XXII

Hyrja në fuqi

Sapo kjo Konventë të jetë ratifikuar nga tre shtetet nënshkruese ajo do të hyjë në fuqi midis tyre. Ajo do të hyjë në fuqi për çdo shtet ose organizatë anëtare të FAO të ratifikuar ose anëtarësuar këtu nga data e depozitimit të instrumenteve të saj për ratifikim ose anëtarësim.

NENI XXIII

Denoncimet

1. Çdo palë kontraktuese mundet në çdo kohë të japë njoftime për denoncimin e kësaj Konvente me njoftim të adresuar Drejtorit të Përgjithshëm të FAO. Drejtori i Përgjithshëm do të njoftojë menjëherë të gjithë palët kontraktuese.

2. Denoncimi do të jetë i efektshëm një vit nga data e marrjes së njoftimit nga Drejtori i Përgjithshëm i FAO-s.

Model Phytosanitary Certificate
Modeli i Certifikatës Fitosanitare

No.

Plant-Protection Organisation of _____
Organizata (t) e Mbrojtjes së Bimëve
To: Plant Protection Organisation (s)
Për: Organizatën (tat) e Mbrojtjes së Bimëve

I. Description of consignment
I. Përshkrimi i ngarkesës

Name and address of exporter
Emri dhe adresa e eksportuesit
Declared name and address of consignee
Emri dhe adresa e deklaruar e marrësit të ngarkesës
Number and description of packages
Numri dhe përshkrimi i pakove
Distinguishing marks
Shenjat dalluese
Place of origin
Vendi origjinës
Declared means of conveyance
Emri i deklaruar I
Declared point of entry
Pikat e hyrjes të deklaruara
Name of produce and quantity declared
Emri i prodhimit dhe sasia e deklaruar
Botanical name of plants
Emri botanik i bimës

This is certify that the plants or plant products described herein have been inspected and/or tested according to appropriate official procedures and are considered to be free from the quarantine pests specified by the importing contracting party and to conform with the current phytosanitary requirements of the importing contracting party including those for regulated non-quarantine pests.

They are deemed to be practically free from other pests. *

Kjo vërteton që bimët, produktet bimore ose artikuj të tjerë të kontrollueshëm të përshkruar këtu janë inspektuar dhe/ose testuar në përputhje me procedurat përkatëse dhe janë konsideruar të pastra nga parazitët karantinorë të specifikuar nga pala kontraktuese importuese dhe në përputhje me kërkesat fitosanitare të palës kontraktuese importuese, përfshirë ato për parazitët jo karantinore të kontrollueshëm.

Ato janë gjykuar praktikisht të pastra nga parazitët e tjerë.

II Additional declaration

Deklarime shitesë

III. Disinfestation and/ore Disinfection Treatment

Trajtime dezinfestimi dhe/ose dezinfektimi

Datë: _____ Treatment _____ Chemical (active ingredient)
Data _____ Trajtimi _____ Kimikati (lënda aktive)
Duration and temperature _____ Concentration
Zgjatja e temperaturës _____ Përqendrimi

Additional information

Informacion shitesë

Place of issue _____

Vendi i lëshimit

(Stamp of Organisation)

Name of authorized officer

Vula e shërbimit

Emri dhe firma e inspektorit

Datë _____

(Signature)

No financial liability with respect to this certificate shall attach

to _____

(name of Plant Protection Organisation) or to any of its officers or representatives.*

Asnjë detyrim financiar në lidhje me këtë certifikatë nuk do t'i jepet _____

(emri i organizatës së Mbrojtjes së Bimëve) ose ndonjërit prej oficerëve ose përfaqësuesve të saj.

*Optional clause

Fjalë fakultative

Model Phytosanitary Certificate for Re-Export

Modeli i Certifikatës Fitosanitare për Ri-Eksport

No .

Plant Protection Organisation of _____ (contracting party of re-export)
Organizata (t) e Mbrojtjes së Bimëve (palët kontraktuese të ri-eksportit)

To: Plant Protection Organisation (s) _____ (contracting party of re-export)
Për: Organizatën (tat) e Mbrojtjes së Bimëve (palët kontraktuese të ri-eksportit)

I. Description of consignment

I. Përshkrimi i ngarkesës

Name and address of exporter

Emri dhe adresa e eksportuesit

Declared name and address of consignee

Emri dhe adresa e deklaruar e marrësit të ngarkesës

Number and description of packages

Numri dhe përshkrimi i pakove

Distinguishing marks

Shenjat dalluese

Place of origin

Vendi i origjinës

Declared means of conveyance

Emri i deklaruar i

Declared point of entry

Pikat e hyrjes të deklaruar

Name of produce and quantity declared

Emri i prodhimit dhe sasia e deklaruar

Botanical name of plants

Emri botanik i bimës

This is certify that the plants, plant products or other regulated articles described above _____ were imported into (contracting party of re-export) _____ from _____ (contracting party of origin) covered by Phytosanitary Certificate No. _____. * original (☐), certified true copy (☐) of which is attached to this certificate; that they are packed (☐) repacked (☐) in original (☐) * new (☐) containers, that based in the original phytosanitary certificate (☐) and additional inspection (☐): they are considered to conform with the current phytosanitary requirements of the importing contracting party, and that during storage in _____ (contracting party of re-export) the consignment has not been subjected to the risk of infestation or infection.

*Insert tick in appropriate (☐) boxes.

Kjo vërteton që bimët, produktet bimore ose artikuj të tjerë të kontrollueshëm të përshkruar më sipër _____ janë importuar përmes (pala kontraktuese për ri-eksport) _____ nga _____ (pala kontraktuese e origjinës) të pajisura me Certifikatë fitosanitare No. _____, *kopja origjinale e vërtetuar e saktë (☐) e të cilës i është bashkëngjitur: që ato janë paketuara (☐) ripaketuara në konteniere origjinale, dhe bazuar në certifikatën fitosanitare origjinale (☐) dhe inspektimin shtesë (☐) ato konsiderohen konform me kërkesat fitosanitare të vendit importues dhe që gjatë ruajtjes në _____ (pala kontraktuese e ri-eksportit) ngarkesa nuk ishte subjekt i rrezikut për infestim ose infeksion.

II. Additional declaration
Deklarime shtesë

III. Disinfestation and/or Disinfection Treatment
Trajtime dezinfestimi dhe/ose dezinfektimi

Date _____ Treatment _____ Chemical (active ingredient)
Data _____ Trajtimi _____ Kimikati (lënda aktive)

Duration and temperature _____ Concentration
Zgjatja e temperaturës **Përqendrimi**

Additional information

Informacion shtesë

Place of issue

Vendi i lëshimit

(Stamp of Organisation)

Vula e Shërbimit

datë

Name of authorized officer

Emri dhe firma e inspektorit

(Signature)

No financial liability with respect to this certificate shall attach to _____
(name of Plant Protection Organisation) or to any of its officers or representatives.*

Asnjë detyrim financiar në lidhje me këtë certifikatë nuk do t'i jepet _____
(emri i Organizatës së Mbrojtjes së Bimëve) ose ndonjërit prej oficerëve ose
përfaqësuesve të saj.

* Optional clause

Fjali fakultative